آشیانه‌ای برای صلح

راضیه زرگری - علی پاکزاد

چگونه باید متولی صلح باشیم

|مصطفی زهرانی |مدیر کل دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه|

بیشتر فعالیت‌هایم در طول سال‌های اخیر، معطوف به روابط بین‌الملل و مطالعاتی از این دست بوده؛ البته الگوی تحقیقاتی بنده طی این سال‌ها جنگ ایران و عراق بوده است. این که جنگ چگونه شروع می‌شود و چگونه می‌توان آن جنگ را تبدیل به صلحی پایدار کرد. تئوری‌های زیادی را امروز برای ایجاد صلح و به‌وجود آوردن آن در کشورهای مختلف ارایه می‌دهند که متاسفانه هیچ کدام از آنها نتوانسته به الگویی مناسب و به‌وجود آورنده صلح در منطقه تبدیل شود. نکته مهمی که این روزها مورد بررسی قرار می‌گیرد، این موضوع است که در حال حاضر چگونه می‌توانیم جنگ را خاتمه دهیم در صورتی که قبل از این تئوری همگان به دنبال چرایی و چگونگی شکل‌گیری جنگ در دنیا بودند. به بیان دیگر بر اتمام جنگ کار نشده بود؛ تز جدید من در دانشگاه‌های وزارت خارجه با این مضمون به‌وجود آمده است که چگونه امروز می‌توانیم آتش‌افروزی‌های زیادی که در این چندوقت به‌وجود آمده است را خاتمه داده و متولی صلح پایدار در منطقه باشـــیم که در حال حاضر این مضمون در دانشگاه‌های ما تدریس می‌شود. تحقیقات اخیر روی افکار و ذهنیت مسئولان جنگ است یعنی موضوعاتی که امروز ما ارایه می‌دهیم به سردمدارانی ربط پیدا می‌کند که جنگ‌ها و ستیزهای مختلفی را در سراسر دنیا راه‌می‌اندازند.

به گونه‌ای که راهکارهایی ارایه می‌دهیم که جنگ تبدیل به صلح شود که البته سخت‌ترین جای کار نیز همین موضوع است، این که شما بتوانید مسائلی را مطرح کنید که کسی که جنگ را آغاز کرده متوقف کند و همان جنگ را به صلح پایدار در مملکت خود و کشوری تبدیل کند که به آن تهاجم کرده است. هر جنگ یا هر رویدادی متحمل اتفاقات زیادی است؛ به این معنی که در کنار هر جنگی، سازمان‌ها و نهادهایی هستند که می‌توانند تاثیر گذار باشند. به این معنی که هر زمانی که هلال احمر یا صلیب سرخ وارد هر جنگی می‌شوند، طرفین برای احترام به این نشان صلح و کسانی که در آن لباس حضور دارند، جنگ را متوقف می‌کنند تا افراد این سازمان بتوانند کارهایشان را به خوبی انجام دهند.

اما به عقیده من، بهتر است که امروز هلال احمر یا صلیب سرخ به ارگانی تبدیل شوند که بانی صلح و بازدارنده هر جنگی در دنیا باشـــند، هلال احمر عنوانش مشخص است؛ یک سازمان انسان‌محور و اخلاقی است. بنابراین انسان و انسانیت پایه تمام تلاش‌های هلال احمر است. با این حال همان‌طور که اشاره کردم، متاسفانه موضوعی که جاافتاده این است که هلال احمر با تبعات جنگ می‌جنگد در حالی که نباید اینچنین باشد؛ به بیان بهتر هلال احمر باید یک ارگان فرا سازمانی محسوب شود. من به شخصه همواره در نظر داشته و بیان هم کرده‌ام که خوش به حال کسانی که در هلال احمر کار می‌کنند چون کار آنها فقط خدمت است و هیچ‌گاه و در هیچ مناسباتی جای نمی‌گیرند. بد نیســـت به نقش هلال احمر در جنگ هم اشاره‌ای داشته باشیم که چه فداکاری‌هایی را در آن زمان از این بزرگواران مشاهده کردیم. امروز ما در هر جای این سرزمین، زمانی که به این راحتی راه می‌رویم، دلیلش فقط و فقط خون شهدایی است که در هشت‌سال دفاع‌مقدس از جانشان به‌خاطر این کشور گذشتند. دفاع‌مقدس یک معامله پرسودی برای جانبازان و شهیدان بود که این توفیق را داشتند که بهشت را برای خود خریدند، از لحاظ ملی هم تمامیت این کشور را حفظ کردند.

هلال احمر پیوند مردم و سازمان‌های مردم‌نهاد

|عباس صالحی |معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی|

صلح حیطه‌های مختلفی را در بر می‌گیرد؛ یکی از موضوعات مهمی که هلال احمر باید توجه ویژه‌ای به آن داشته باشد، بحث آسیب‌های اجتماعی است که عملکرد خوبی در این حوزه مشاهده می‌کنیم. امروز آسیب‌های اجتماعی گوناگونی را مشاهده می‌کنیم، اما باید به دنبال بهترین راه‌حل و راه‌های نجات برای فرار از این آسیب‌ها باشیم. نوع برخورد با آسیب‌ها در هر جامعه‌ای حایز اهمیت است.

در ابتدا ما باید موضوعاتی که پیرامونمان به وقوع می‌پیوندد را بشناسیم و بعد به سراغ حل آنها و برخورد مناسب با موضوعات بگردیم. هلال احمر یک سازمان مردم‌نهاد است و بیش از هر دستگاه دیگری در کشور با مردم ارتباط دارد و مردم هم اعتماد و اطمینان کافی را تا امروز به این سازمان نشان داده‌اند. هلال احمر به دلیل نزدیکی و ارتباط خوبی که با آسیب‌دیدگان اجتماعی دارد می‌تواند فرهنگ ارتباط درست و تعامل سازنده با افراد آسیب‌دیده را در جامعه نشان و آموزش دهد. امروز کسی منکر پتانسیل‌های ارزشمند هلال احمر در کشور نیست و این توانمندی و ارتباط خوب با مردم باعث شده که هلال احمر در موضوعات اجتماعی فعالیت زیادی را اجرایی کند؛ از این‌رو نیاز است که هلال احمر از توانایی خود استفاده و پیوندی بین مردم و سازمان‌های مردم‌نهاد باشـــد. یعنی مردم را تشویق کند تا برای نیرومندکردن آحاد نیازمند جامعه تعاملات لازم را ایجاد کند. امروز بحث نیازها که به‌وجود می‌آید اکثرا بر این باور هستند که باید به نیازمندان کمک مالی شود اما موضوعی که این روزها بیش از هر زمان دیگری حایز اهمیت است، نیاز روحی و روانی است که در جامعه ما طلب می‌شود. بحث روحی و روانی در جامعه ما زمانی التیام می‌یابد که کسانی که به این امور توجه می‌کنند با دلسوزی و رفتاری داوطلبانه درجهت رفع و برطرف‌کردن نیازهای روحی مردم گام بردارند. هلال احمر منادی صلح و آرامش در کشور می‌تواند باشد که تا امروز نیز همین گونه قدم برداشته است.

جامعه ما اگر امروز اســـتوار و پایدار است، دلیلش فقط و فقط جانفشانی و فداکاری افرادی خاص در زمان‌های خاص بوده است، هلال احمر هم یکی از آن ارگان‌هایی محسوب می‌شود که تا امروز زحمات زیادی کشیده اســـت. اما آرامش امروز و امنیت مردم ما در جامعه نتیجه از خودگذشتگی‌های شهیدان و جانبازانی اســـت که تا امروز برای کشور و میهنشان جان و مالشان را به حراج گذاشته‌اند و نتیجه‌اش هم امروز آشکار است. یکی از نتایج مهمی که در ۸ سال دفاع‌مقدس برای مردم به وجود آمد ایجاد یک بازدارندگی و صلح پایدار بود؛ اکنون در محیط پیرامون ما و کشورهای منطقه آشوب و ناامنی را به خوبی مشاهده می‌کنیم. شاید تنها کشـــوری که امنیت پایدار و بازدارندگی خوبی در برابر هجمه‌های دشمن از خود نشان داده، ایران است و این هم برکت ۸ سال دفاع‌مقدس بود که مردم کشور ما را جزو مردمان صلح‌طلب منطقه کرده‌است.